

L'épreuve se déroulera le mercredi 5 décembre 2018, de 14h à 18h, et la composition ne pourra excéder ces quatre heures, sous la responsabilité du professeur en charge de la surveillance.

Les dictionnaires grec-français sont autorisés, à l'exclusion de tout autre outil ou document.

Être dieu n'est pas une sinécure

Zeus se plaint de la condition des dieux et des tâches qui les accablent.

ZEYΣ. – Ἄλλ' ἐπιτριβεῖεν ὅποσοι τῶν φιλοσόφων παρὰ μόνοις τὴν εὐδαιμονίαν φασὶν εἶναι τοῖς θεοῖς. Εἰ γοῦν ἤδεσαν ὅποσα τῶν ἀνθρώπων ἔνεκα πάσχομεν, οὐκ ἂν ἡμᾶς τοῦ νέκταρος ἢ τῆς ἀμβροσίας ἐμακάριζον, Ὀμήρω πιστεύσαντες ἀνδρὶ τυφλῷ καὶ γόητι, μάκαρας ἡμᾶς καλοῦντι καὶ τὰ ἐν οὐρανῷ διηγουμένῳ, ὃς οὐδὲ τὰ ἐν τῇ γῆ καθορᾶν ἐδύνατο. Αὐτίκα γέ
5 τοι ὁ μὲν Ἥλιος οὐτοσὶ ζευξάμενος τὸ ἄρμα πανήμερος τὸν οὐρανὸν περιπολεῖ πῦρ ἐνδεδυκῶς καὶ τῶν ἀκτίων ἀποστίλβων, οὐδ' ὅσον κνήσασθαι τὸ οὐξ¹, φασί, σχολὴν ἄγων · ἦν γάρ τι κἂν ὀλίγον ἐπιρραθυμήσας λάθη, ἀφηνιάσαντες οἱ ἵπποι καὶ τῆς ὁδοῦ παρατραπόμενοι κατέφλεξαν τὰ πάντα. Ἡ Σελήνη δὲ ἄγρυπνος καὶ αὐτὴ περιέρχεται φαίνουσα τοῖς κωμάζουσιν καὶ τοῖς ἄωρὶ ἀπὸ τῶν δείπνων ἐπανιοῦσιν. Ὁ Ἀπόλλων τε αὖ πολυπράγμονα τὴν τέχνην ἐπανελόμενος
10 – ὀλίγου δεῖν – τὰ ὄντα ἐκκεκώφηται πρὸς τῶν ἐνοχλούντων κατὰ χρεῖαν τῆς μαντικῆς, καὶ ἄρτι μὲν αὐτῷ ἐν Δελφοῖς ἀναγκαῖον² εἶναι, μετ' ὀλίγον δὲ εἰς Κολοφῶνα θεῖ, κάκειθεν εἰς Ξάνθον μεταβαίνει καὶ δρομαῖος αὐθις εἰς Δῆλον ἢ εἰς Βραγχίδας· καὶ ὅλως ἔνθα ἂν ἡ πρόμαντις πιοῦσα τοῦ ἱεροῦ νόματος καὶ μασησαμένη τῆς δάφνης καὶ τὸν τρίποδα διασείσασα κελεύη παρεῖναι, ἄοκνον χρῆ αὐτίκα μάλα παρεστάναι συνείροντα τοὺς χρησμοὺς ἢ οἴχεσθαι οἱ³ τὴν
15 δόξαν τῆς τέχνης. [...] Ὁ μὲν γὰρ Ἀσκληπιὸς ὑπὸ τῶν νοσοῦντων ἐνοχλούμενος « ὄρῃ τε δεινὰ θιγγάνει τε ἀηδέων ἐπ' ἄλλοτρίησί τε συμφορῆσιν⁴ ἰδίας καρποῦται λύπας »⁵. Τί γὰρ ἂν ἦ τοὺς

¹ La proposition introduite par ὅσον a valeur consécutive.

² Ἀναγκαῖον (ἐστι sous-entendu).

³ Pronom réfléchi simple de la troisième personne.

⁴ -ησι(v) : désinence de datif pluriel de 1re déclinaison.

⁵ Citation d'Hippocrate, *De Flatibus*, 1.6. Dans le texte d'Hippocrate, le verbe a pour sujet le médecin.

Ἀνέμους φυτουργοῦντας λέγοιμι καὶ παραπέμποντας τὰ πλοῖα καὶ τοῖς λικμῶσιν ἐπιπνέοντας, ἢ τὸν Ὑπνον ἐπὶ πάντας πετόμενον, ἢ τὸν Ὀνειρον μετὰ τοῦ Ὑπνου διανυκτερεύοντα καὶ ὑποφητεύοντα αὐτῷ ; Πάντα γὰρ ταῦτα ὑπὸ φιλανθρωπίας οἱ θεοὶ πονοῦσιν, πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς
20 γῆς βίον ἕκαστοι συντελοῦντες.

Καίτοι τὰ μὲν τῶν ἄλλων μέτρια · ἐγὼ δὲ αὐτὸς ὁ πάντων βασιλεὺς καὶ πατὴρ ὅσας μὲν ἀηδίας ἀνέχομαι, ὅσα δὲ πράγματα ἔχω πρὸς τοσαύτας φροντίδας διηρημένος.

LUCIEN, *La double accusation*, 1

➤ *Question subsidiaire* (ne pas lui consacrer plus de 30min)

En une quinzaine de lignes, vous mettrez en évidence les principaux aspects littéraires de ce texte, en soulignant notamment les manifestations de l'ironie.